

مراسم تجلیل از چهره ماندگار زیست‌شناسی کشور استاد پروفیسور حسن ابراهیم‌زاده معبود توسط بنیاد نخبگان استان گیلان

به گزارش روابط عمومی بنیاد نخبگان استان گیلان طی مراسمی که از سوی بنیاد نخبگان استان گیلان در روز سه‌شنبه ۲۵ آبان سال ۱۳۹۵ در سالن شهید کریمی در دانشکده علوم پایه دانشگاه گیلان برگزار گردید، از شخصیت علمی پروفیسور ابراهیم‌زاده "زیست‌شناس گیلانی"، چهره ماندگار سال ۱۳۸۰، برگزیده جایزه علامه طباطبایی (ره) بنیاد ملی نخبگان در سال ۱۳۹۰ و پژوهشگر پیشکسوت دانشگاه تهران در سال ۱۳۹۲، تجلیل و تکریم به عمل آمد. در این مراسم با شکوه جمع کثیری از دانشجویان رشته زیست‌شناسی، اساتید، استعدادهای برتر، نخبگان و مقامات استانی حضور داشتند.

آقای دکتر روحی رئیس دانشکده علوم پایه دانشگاه گیلان

"اینگونه افراد تمام زندگی خود را وقف گسترش علم و دانش کردند. دانشجویان ما تمام مراحل زندگی این بزرگان را رصد کنند. همه عمر ایشان در توسعه علم و دانش در رشته تخصصی خودشان بوده است و این مایه مباحثات و افتخار است برای همه ما که قدردانی بکنیم از این بزرگوار که توانستند در علم زیست‌شناسی گیاهی به مرحله کمال برسند. امروز دور هم جمع شدن و تشویق و تمجید و نکوداشت و پاسداشت این عزیز کمترین کاری است که می‌توانیم بکنیم. ضمن ابراز خیر مقدم به جناب پروفیسور ابراهیم‌زاده، آرزو می‌کنم جامعه علمی کشور قدردان بزرگانی چون پروفیسور ابراهیم‌زاده باشد."

آقای دکتر اصفهانی رئیس بنیاد نخبگان استان گیلان

خیرمقدم به تمامی حاضران به ویژه میهمان بزرگوار جناب پروفیسور ابراهیم‌زاده که به برکت حضور ایشان همگی در این روز و این مکان دور هم جمع شدیم. اجرای این برنامه با مشارکت بی‌شائبه ریاست محترم دانشکده علوم پایه، اعضای محترم هیات علمی گروه زیست‌شناسی و انجمن دانشجویی زیست‌شناسی دانشگاه گیلان و انجمن علمی زیست‌شناسی ایران، اداره کل آموزش و پرورش استان و انجمن علمی دبیران زیست‌شناسی استان که مخاطبین اصلی رشته زیست‌شناسی هستند، امکانپذیر شده و زحمات کلیه عزیزان شایسته تقدیر است. جناب دکتر ابراهیم‌زاده، شرکت‌کنندگان در این مراسم دانشجویان صاحب استعداد و علاقمند رشته زیست‌شناسی و

دانش‌آموزان مدارس استعداد‌های درخشان به عنوان آینده‌سازان استان و کشور هستند که امید می‌رود به برکت آثار علمی افرادی چون شما توانمند شده و وارد عرصه استعداد برتری و نخبگی شوند. مسئولین محترم حاضر در مراسم در پرورش و توانمندسازی این جمعیت نقش دارند.

همانطور که در رسالت بنیاد ملی نخبگان تأکید شده، گام اول شناسایی افرادی است که صاحب استعداد خاصی هستند و پس از آن کمک به توانمندسازی ایشان و سپس فراهم کردن زمینه اثرگذاری آنان در جامعه می‌باشد. گام بعدی تکریم و الگوسازی افرادی است که موفق به حد اعلای تأثیرگذاری در جامعه، همانند فردی چون شما می‌شوند، است. هدف از برگزاری این مراسم صرف تکریم نیست، بلکه هدف بزرگ‌تر آشنا ساختن صاحبان استعداد با نحوه رسیدن بزرگوارانی چون شما به این جایگاه والای اثرگذار و نقش آنان در پیشبرد این رشته در کشور است و اینکه چگونه می‌شود ایشان را الگو قرار داد و مثل ایشان شد.

در رابطه با جایگاه والای نیروی انسانی صاحب استعداد لازم می‌دانم جمله‌ای از مقام معظم رهبری مدظله‌العالی را که در دیدار با شرکت کنندگان در دهمین همایش نخبگان فردا از ایشان شنیدم نقل کنم که فرمودند "من در دفاع از نخبگان تا نفس دارم ذره‌ای کوتاه نخواهم آمد". این موضوع نشان‌دهنده عمق اعتقاد ایشان به عنوان رهبر نظام، به اهمیت نیروی انسانی به ویژه نخبگان است. واقعیت این است که با دست نیروی انسانی نخبه‌تأثیرگذار که آثار آن در این مراسم مشاهده می‌شود، آینده کشور ساخته خواهد شد. ثروت کشور در منابع روی زمینی و زیرزمینی و بویژه منابع تجدیدناپذیر آن نیست، بلکه ثروت کشور در عقول استعداد‌های برتری است که با تأسی به افراد شاخص و تأثیرگذار رشته‌های مختلف علمی از جمله جناب پروفیسور ابراهیم‌زاده که در انتشار آثار فاخر علمی و تربیت نیروی انسانی بی‌نظیر هستند، به تکمیل چرخه اثرگذاری نخبگانی همت می‌کنند. بنیاد نخبگان استان گیلان ضمن عمل به وظیفه شناسایی، توانمندسازی و زمینه‌سازی برای اثرگذاری استعداد‌های برتر و نخبگان، افتخار دارد که رسالت تکریم و الگوسازی نخبگان را برای چهره‌های شاخصی چون جناب پروفیسور ابراهیم‌زاده که از مفاخر استان گیلان هستند، ایفا کند و امید است که این مراسم در حد و شأن ایشان بوده باشد.

آقای دکتر شعبانی پور مدیر گروه زیست‌شناسی دانشکده علوم پایه دانشگاه گیلان

به حاضرین به ویژه جناب پروفیسور ابراهیم‌زاده خیر مقدم عرض می‌کنم. همه ما به اندازه کافی به ویژه از روی کتاب‌های جناب دکتر، ایشان را می‌شناسیم. دانشجویان جدیدالورود با چهره جناب پروفیسور کمتر آشنا هستند که امید است با این مراسم بتوانند از ایشان الگوبرداری کنند. خاطره‌ای مربوط به بیست سال قبل از پروفیسور بیاد دارم

که فرمودند "اگر فردی می‌خواهد برای جامعه زیست‌شناسی کشور کاری کند، مهم نیست آن کار کوچک باشد یا بزرگ، مهم این است که درست باشد". آقای دکتر ابراهیم‌زاده اولین کسی بود که به تنهایی و با مشکلات بسیار فراوان با تعداد افراد کم انجمن زیست‌شناسی ایران را تشکیل دادند که امروزه به یک انجمن علمی بزرگ با این عظمت رسیده است. اینجانب مراتب تشکر و قدردانی خود را تقدیم حضورشان می‌کنم.

آقای دکتر افشار محمدیان عضو هیات مدیره انجمن علمی زیست‌شناسی ایران

شاکریم خدای مهربانی را که دینی به ما اعطا فرمود که آغازین آغازش به امر خواندن است. جناب دکتر ابراهیم‌زاده با داشتن سوابق علمی و اجرایی درخشان و تاثیرگذار، چهره ماندگار زیست‌شناسی کشور و استاد کرسی یونسکو و برگزیده جایزه علامه طباطبایی بنیاد ملی نخبگان و از مفاخر ارزشمند گیلان هستند که امیدواریم همه ما با سرمشق قرار دادن این استاد فرزانه و نیکو و الگومرد نظم و علم و اخلاق و عمل، بتوانیم به خوشبختی بزرگ محبوب قلب‌های دوستان دوست شدن، دست یابیم.

پیام آقای دکتر مظفر شریفی مدیر کل پژوهشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و رئیس انجمن زیست‌شناسی ایران (از شاگردان پروفیسور ابراهیم‌زاده)

حوزه علوم پایه و جامعه زیست‌شناسی ایران بر خود می‌بالد که در جریان خودباوری و دانش‌بنیانی کشور مسیری را پیموده است که جایگاه علم و فناوری عزت‌مند گردیده و مفتخر است که با وجود میلیون‌ها دانشجو و استاد و معلم، از نعمت وجود پیشکسوتان و سرآمدانی برخوردار است که برخی از آنان چون ستارگانی در آسمان درخشان علم و عمل و اخلاق می‌درخشند. بدون تردید استاد فرهیخته و مرجع و چهره ماندگار زیست‌شناسی کشور جناب آقای دکتر پروفیسور ابراهیم‌زاده از نقش آفرینان پیشین و حال حاضر در این عرصه هستند که نام ایشان در سپهر درخشان کشور مخصوصاً علوم پایه و زیست‌شناسی همچون گوهری ارزشمند می‌درخشد و همواره خواهد درخشید.

آقای دکتر اخلاقی معاون آموزش متوسطه اداره کل آموزش و پرورش استان گیلان

بسیار خرسندم که این سعادت نصیب بنده شده که به جناب آقای دکتر ابراهیم زاده که از چهره‌های علمی بزرگ کشور هستند، خیر مقدم عرض کنم. مسیری که ایشان طی کردند برای ما و همه افرادی که در این مسیر هستند و تلاش می‌کنند، مسیر شاخص است. قطعاً وجود اساتیدی برجسته و دانشمندی چون پروفسور ابراهیم زاده می‌تواند الگوی بسیار موثری برای دانش‌آموزان حاضر در مراسم باشد.

آقای دکتر ابراهیم زاده چهره ماندگار زیست‌شناسی و برگزیده جایزه علامه طباطبایی (ره) بنیاد ملی نخبگان

فکر می‌کنم همه گفتنی‌ها را عزیزان مطرح کردند و مطلبی برای من نمانده است. ابتدا از کلمه استاد یا پروفسور شروع می‌کنم که در خارج و در داخل ایران معنای متفاوتی دارند. به نظر من کلمه استاد قشنگ است و در واقع مرحله‌ای در زندگی را نشان ما می‌دهد.

زندگی صحنه یکتای هنرمندی ماست هر کسی نغمه خود خواند و از صحنه رود صحنه پیوسته به جاست خرم آن نغمه که مردم بسپارند به یاد

خیلی خوشحالم که در طول این مدت از ابتدا و انتها تلاش کردم و رحمت الهی منجر به این موفقیت‌ها شد. رحمت خدا شامل حال افرادی است که تلاش بیشتری می‌کنند یا مطابق تلاش آنهاست. برخی از اساتید ادب می‌گویند:

ایها الناس جهان جای تن آسانی نیست   مرد دانا، به جهان داشتن ارزانی نیست

شعار دادن خوب است، به شرطی که با عمل همراه باشد تا به موفقیت دست یافت. گاهی که به گذشته برمی‌گردم از نظر دیگران بسیار سخت کوش و پرتلاش بودم و امروزی‌ها این مطلب را سختی می‌دانند، اما خودم سختی نمی‌دانستم چون علاقمند بودم و هرگز از نداشتن امکانات مادی گلایه نکردم، فقط تهیه کتاب برایم دغدغه بود. از دوران کودکی بیاد دارم که پدرم پنج تومان به من داد که به فردی برسانم. من در هنگام عزیمت به سوی آن فرد در مسیر خود بساط یک کتاب فروش را دیدم و از فرط علاقه، دو تومان از آن پنج تومان را برای خودم کتاب خریدم و سه تومان بقیه را به آن فرد دادم. بعداً که آن شخص پدرم را دید و موضوع پول پرداختی ایشان را یادآور شد، پدرم فهمید که من بجای پنج تومان، سه تومان به ایشان پرداخت کرده‌ام.

ایشان از من پرسید که دو تومان دیگر را چکار کردی؟ و من در پاسخ به ایشان گفتم که آن دو تومان را کتاب خریدم. ایشان از اینکه مقداری از آن پول را به آن شخص ندادم ناراحت شد، ولی از بابت خرید کتاب ناراحت نشد. این یکی از بزرگ‌ترین خلاف‌هایی بود که من در آن زمان مرتکب شدم.

از خاطرات ابتدای فعالیت آموزشی‌ام بیاد دارم که در سال‌های ۱۳۵۱ تا ۱۳۵۳ ما برای نوشتن کتابی در خصوص زیست‌شناسی تیم خوبی را گرد هم جمع کردیم. علم زیست‌شناسی یک ایرادی دارد که فقط علمی با مسائل برخورد کرده و جایگاهی برای خداوند نگذاشته است. من هم قبول دارم، برای اینکه علم زیست‌شناسی اساساً یک علم سکولار است و ما از گیاهان و جانوران فقط نقش خاکی آن‌ها را می‌بینیم. علمای شرق و غرب هم از موجودات زنده، نقش خاکی بودن و به خاک برگشتن را می‌بینند.

علم بودش چون نبودش عشق دین او ندید از آدم الان نقش طین

و من اذعان داشتم که ما عادت کردیم فقط مکانیسم‌های بیوشیمیایی و مولکولی اعمال حیاتی را ذکر کنیم و کتاب‌های خارجی را که ترجمه می‌کنیم نیز همین‌طور است. من دلم می‌خواهد که کتابی جداگانه یا به عنوان ضمیمه بنویسم که بخش دیگر موجودات زنده (یعنی بُعد خدایی موجودات زنده) را در آن کتاب بیاوریم که دبیران بخوانند، چون علاقه خاصی به آموزش و پرورش دارم.

اگر بخواهم آرزوهای دست نیافته و دست یافته خود را برشمارم، باید بگویم که توقع آدمی تمام نشدنی است. من به آرزوهای خودم رسیده‌ام و تنها آرزویم تأسیس یک مرکز تحقیقاتی گیاهان استراتژیک مثل گندم و زعفران و پسته و زیتون است که کارهای پژوهشی ویژه روی آن‌ها انجام شود. تأسیس این مرکز یک دفاع غیرعامل هم محسوب می‌شود تا اگر اتفاقی برای تولید این گیاهان افتاد، ما گیاهان مقاوم به آفات و بیماری‌ها و غیره داشته باشیم. باید اضافه کنم که من در زندگی هرگز عقب نشینی نداشتم، اگر شکست خوردم دوباره از نو شروع کردم. هرگز نه از تمجید و تعریف مغرور می‌شدم و نه از بدگویی‌ها دل‌سرد و ضعیف، بلکه همواره سعی کردم راه خودم را ادامه دهم. در ادامه مراسم توسط آقایان دکتر ابراهیم‌زاده و دکتر اصفهانی از تمبر یادبود مراسم تکریم و الگوسازی ایشان رونمایی شده و ذیل تمبر به امضای جناب دکتر ابراهیم‌زاده و تعدادی از مدعوین رسید.

از سایر مدعوین آقای دکتر میرحسینی معاون محترم پژوهشی دانشگاه گیلان بودند که ضمن خوشامدگویی به جناب دکتر ابراهیم‌زاده، حکم عضو هیات علمی افتخاری گروه زیست‌شناسی دانشکده علوم پایه دانشگاه گیلان را که با امضای ریاست محترم دانشگاه صادر شده بود، به ایشان اهدا کردند.

آقای مهندس جواد پور فرماندار محترم شهرستان لنگرود (زادگاه آقای دکتر ابراهیم‌زاده)

افتخار می‌کنم شهرستان لنگرود استان گیلان یکی از چهره‌های ارزشمند و فرهیخته علمی را تقدیم جامعه نموده است. فرصت مغتنمی است برای اینجانب که به اتفاق روسای دانشگاه‌ها و آموزش و پرورش در جمع فرهیختگان گیلانی باشیم و صمیمانه از محضر جنابعالی تقدیم و تشکر می‌نمایم.

آقای دکتر فاضلی مدیر کل محترم اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان گیلان و دبیر انجمن

مفاخر فرهنگی استان

بماند سالها این نظم و ترتیب
زما هر ذره خاک افتاده جایی
غرض نقشی است کز ما باز ماند
که هستی را نمی بینم بقایی
مگر صاحبدلی روزی به رحمت
کند در کار درویشان دعایی

به خود می‌بالم که یکی از مفاخر استان گیلان را در جمع خودمان داریم و به نوبه خودم از جناب پروفیسور ابراهیم زاده که با همه مشغله کاری دعوت استان را پذیرفتند، تشکر نمایم. انسان هر کجا که باشد نقطه مرکزی او وطن اوست.

مرا معلم عشق تو شاعری آموخت

همه قبیله من عالمان دین بودند

من احساس می‌کنم که محیط در پرورش انسان خیلی نقش دارد که هر کسی در گیلان تنفس می‌کند در محیط فرهیختگی بزرگ می‌شود. زمانی که حضرت عالی در فرانسه تحصیل می‌کردید، من تازه متولد شده بودم، اما گزارشی که شما از زندگی خود دادید برای همه ما مجسم کردید که گذشته مثل یک تابلویی است که همراه ما است. واقعیت این است که زحمت‌ها و سختی‌هایی که انسان‌ها می‌کشند، به خاطر ات شیرین تبدیل می‌شوند، چون احساس خوشبختی با خود خوشبختی دو چیز جداست. احساس خوشبختی خود انسان در آن نقش دارد و انسان چیزی جز اندیشه‌ها نیست. امیدوارم این نقش بر همه تاریخ‌ها بماند و همه احساس خوشبختی کنند و از شما که الگو برای ما شدید سپاسگزارم. والسلام.

آقای شهرام وارسته مدیر دبیرستان استعدادهای درخشان میرزا کوچک خان رشت که همراه با تعدادی از معلمان و دانش‌آموزان استعداد برتر آن واحد آموزشی در مراسم شرکت کرده بودند، با اهدای لوح تقدیر و تابلوی صنایع دستی به جناب دکتر ابراهیم‌زاده، طی بیانات کوتاهی به تقدیر از جایگاه والای علمی ایشان پرداختند. در خاتمه با حضور ریاست بنیاد نخبگان استان گیلان، معاون پژوهش و فناوری دانشگاه گیلان، مدیر کل اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی استان گیلان و دبیر انجمن مفاخر فرهنگی استان، ریاست دانشکده علوم پایه و تعدادی از اعضای هیات علمی گروه زیست‌شناسی، فرماندار و مسئولان ادارات شهرستان لنگرود، لوح تقدیر (ارج‌نامه) بنیاد ملی نخبگان و لوح تقدیر و تابلو فرش بنیاد نخبگان استان گیلان به جناب پروفیسور ابراهیم‌زاده اهد شد.

تصویر ۱ - تجلیل از چهره ماندگار زیست شناسی کشور جناب آقای پروفسور حسن ابراهیم زاده معبود

دکلمه قرائت شده یکی از دانشجویان عضو انجمن دانشجویی زیست شناسی دانشگاه گیلان در مراسم تکریم چهره ماندگار گیلانی پروفسور حسن ابراهیم زاده معبود

از بی قراری های کود کانه ات می نویسم
 از قدم های شمرده ات در خیابان های شهر
 از بی کرانی موج های لنگرود سرسبز
 تا کوه های سر به فلک کشیده اش
 و کودکی که در کشاکش سال های ابتدایی زندگی
 پای به مکتب خانه میگذارد
 راستی یک سوال
 آن روزها
 بهار چگونه بوده است
 که امروز
 اینجا
 در گذر از سال های متمادی
 هنوز بوی باران بهاری
 از لحظه لحظه ی بودنت
 به مشام می رسد...
 آن روزها
 در عبور از ۱۳۳۰
 که به دانشسرای مقدماتی تهران پای می نهادی

زندگی در نگاه تو چه رنگی داشت؟

شاید سبز

به رنگ درختان زادگاه زیباییت

شاید سرخ

به رنگ گل های بهاری بر سر راه

وشاید...

میدانی؟

مطمئنم

مطمئنم

آن روزها که راهی عزیمت به فرانسه میشدی

تا در دانشگاه سوربن پاریس درس بخوانی

گیلان که نه

ایران

دلتنگ در اغوش گرفتن دوباره ی تو بوده است...

شاید همین دلتنگی ها بود که

در ۱۳۴۸ تو را به ایران عزیز بازگرداند

راستی یک سوال دیگر

فیزیولوژی گیاهان را که مینگاشتی

در اندیشه ات چه می گذشت؟

استاد عزیز

شاید بتوان با مثل برگ

گوشه ای از زندگی پربار تو را به نمایش گذاشت

اما همه ما می دانیم که

انقدر پربار و پربرگ و پر مهری

که برای سرودنت

مثل برگ که نه

باید به دید یک رود

یک چشمه ی جاری

و دریایی از دانش به مهربانی چشمهایت نگریست
۱۳۸۰ بود که تو را به چهره ماندگار زمانه راهی کرد

اما راستش را بخواهی

خیلی قبل تر از این ها

ماندگاری چهره ات در قلب های ما ماندگار شد...

حال تو را چه بنامم؟

چهره ماندگار؟

بزرگمرد؟

استاد؟

نمیدانم

اصلا بیا این را به تمامی مخاطبانی که از امروز

یا از روزها و ماه ها و سال های گذشته تو را می شناسند بسپاریم

بزرگمرد عزیز

طراوت نگاه خدا

بر زندگی پر پیچ و خم پر افتخارت

همواره جاری...

نویسنده: مهتاب شاملی